

Tekster: Salme 13; 1Pet. 4,12-19 og Matt. 5,10-12

Salme 13

I den første leseteksten møtte det oss et menneske i djup nød. Vi får noen antydninger om situasjonen. David er tynget av sorg. Han har en fiende og han har motstandere som ikke vil han vel, nei, de gleder seg over motgangen som han må bære.

Svært mange som tror på Jesus, merker fiendskap og motstand rundt seg. Det er sannelig ikke enkelt når familie, nabolag, lokalsamfunn snur seg mot en og ikke tåler den kristne bekjennelsen. Og når staten forbyr mennesker å ta imot Jesus og forfølger mennesker som tror på han.

Ut av salmistens nød presser det seg et rop, som et SOS. Og ropet har en retning. David roper på Herren. Men Herren hadde jo skjult seg. Det var som om himmelen var lukket. Fire ganger spør David: Hvor lenge? `Ad-` anah? `Ad-` anah? `Ad-` anah? `Ad-` anah?

Midt i denne nøden trenger vissheten igjennom sorgen. Visshet om Herrens miskunn. Som er der uansett hva som skjer med oss i det ytre. Men også visshet om at nøden tar slutt, og at hjertet skal fryde seg i frelsen. David sier: «Men jeg setter min lit til din miskunnhet; mitt hjerte skal fryde seg i din frelse. Jeg vil lovsynge Herren, for han har gjort vel mot meg.» (V. 6) Og du vet, for en kristen ligger alltid det beste foran.

1Pet. 4,12-19

Det er ikke noe å undre seg over om du må lide som en kristen, lærer teksten fra 1Petersbrev oss. Men om du ikke lider for Jesu skyld, kan det virkelig være noe å undre seg over.

Brevets første adressater undret seg nok over at de måtte lide så mye, men Peter sier at de på den måten blir satt på prøve. Det er troen som blir satt på prøve (1,6f). Det er snakk om noe som svir. For det er snakk om ild.

«Men i samme grad som dere har del i Kristi lidelser, skal dere glede dere» (v. 13). Kristus led til soning for våre synder. Det var hans verk alene. Men samtidig rammet lidelsen han fordi han talte sant og handlet rett. Også vi kan bli rammet av lidelse om vi snakker sant og handler rett. Vi kan også bli rammet av lidelser av helt andre grunner. Men det må ikke skje, sier Peter, at en må lide som en drapsmann, tjuv eller ugjerningsmann, eller som en som blander seg i andres saker.

Peter priser den prøven du kan komme inn i fordi du er en kristen. Fordi du altså er bundet til Guds ord i din samvittighet. Men den prøven vil vår gamle natur gjerne unngå. «Gå utenom!» sier Bøygen i Henrik Ibsens drama Peer Gynt. Ibsen hadde hentet denne trollaktige figuren fra folketroen. Bøygen er blitt symbol på fristelsen til å vike unna det som er vanskelig og krevende. Og vi vet at vi har en reell fiende som vil lokke oss til snarveger og lettvintheter nettopp for å fange oss i sitt garn.

Men dommen, sier apostelen, skal begynne med Guds hus. Heller ikke vi som rekner oss som kristne, kan ta lett på at det kommer en reknskapsdag. Begynner dommen med oss, sier Peter, hvordan skal det da ende med dem som er ulydige mot Guds evangelium? Apostelen formaner oss til gudsfrykt og et nytt liv, et hellig liv. Men da, om ikke før, så utsetter vi oss for djevelens lumske angrep, kanskje gjennom andre mennesker, kanskje i form av tankepiler i vårt indre.

Guds rike tilsies den som ikke har noe i seg selv, men søker Guds rike og hans rettferdighet (Matt. 6,33).

Jesus talte om lønn, men aldri om fortjeneste. Den store lønnen er helt ut nåde og ikke noe vi kan gjøre oss fortjente til. Men det er en forbindelse mellom lønnen og livet her i verden. Og fordi herlighetens og Guds Ånd hviler over gudsrikets borgere, som Peter skriver om i epistelteksten (1Pet. 4,14), vil de reflektere Guds vesen og verk på jord.

I ei bok utgitt av Åpne Dører skriver Stig Magne Heitmann:

«Av og til tenker kristne at de må bli så lik verden som mulig for at verden lettere skal kunne akseptere kristendommen. Men Jesus var ganske klar i sin tale på dette området. Han sa: «Vend om!» Og han fortalte at veien en kristen må gå på, den er smal. Verden derimot velger den breie veien.»¹

---

¹ Derfor kan dere juble av glede, 2017², 56

Mt 5,10-12

Ja, Jesu disipler kan bli forfulgt både for sin tro på Guds frelsende rettferdighet og for sin rettferdige livsførsel. «Salige er de som blir forfulgt for rettferdighets skyld, for himlenes rike er deres», sier Jesus. Og legg merke til at det å bli forfulgt for rettferdighets skyld er å bli forfulgt for Jesu skyld. ”Salige er dere når de spotter og forfølger dere og lyver allslags ondt på dere for min skyld”, sier han.

Jesus taler altså om å lide for hans skyld, slik det i Salme 44 er tale om å lide for Guds skyld. I Rom. 8 siterer Paulus dette ordet i Salmenes bok når han skildrer forfølgelse av kristne: ”For din skyld drepes vi hele dagen, vi er regnet som slaktefår.” Legg merke til det! Jesus er Gud, og han er verd at vi lider for hans skyld.

Trengsel og forfølgelse kan ha mange trinn. Fengsel, tortur og martyrdød har gjerne sine forløpere. Den som bekjenner at Jesus er sann Gud og eneste veg til frelse, og at lydighet mot Gud må gå foran lydighet mot alle andre, må rekne med motstand. Jo renere bekjennelse, jo trangere får en det i et samfunn som er preget av motstand mot sann kristendom.

Hån, diskriminering, løgner og utestenging, det kan kristne oppleve også i vår del av verden, selv om en kanskje ikke blir arrestert og utsatt for vold. I andre land kan det, som vi nok vet, fort gå på liv og helse løs.

”Salige er dere når menneskene hater dere, og når de støter dere ut og spotter dere og kaster navnet deres fra seg som noe ondt, for Menneskesønnens skyld”, sier Jesus i Luk. 6. Satan antenner et hat mot Kristus og hans sanne disipler. Kristendom skal ikke få rom. Det stemples som bakstrevensk og skadelig. Men i sorgen over dette, i lengselen etter rettferdigheten, i den stadige kampen er det rom for glede. En glede som er annerledes enn verdens gleder. ”Gled og fryd dere, for lønnen deres er stor i himlene; for slik forfulgte de profetene som var før dere”, sier Jesus. Også de gamle profetene led forfølgelse. Jeremia, for eksempel. Livet hans er fylt av dramatik. Han led mye vondt. Han opplevde at hans egne bysbarn planla å snikmyrde han (Jer. 11,18ff) En gang han stod fram i templet med sitt alvorsfylte budskap og kalte til bot, ville prestene og de falske profetene ha han dømt til døden. Men høvdingene og folket ville ikke være med på det. (Jer. 26.) Jeremia talte modig mot Judas konge og refset han for den sosiale uretten (Jer. 22,13ff). Jeremia fikk taleforbud, men lot sin venn Baruk skrive ned profetiene. Kong

Jojakim skjærer bokrullen i stykker og kaster den på ilden. Men Baruk skriver en ny rull med flere profetier. (Jer. 36.)

Men Jeremia kunne være forferdelig langt nede. Han opplevde djupe anfektelser, og han klaget sin nød, i ensomhet og skuffelse. Ja, han anklaget også Herren, men da, ser du, fikk han høre fra Herren at han måtte vende om, og det løftet som han hadde fått da han ble kalt til profet, om kraft og vern, blir gjentatt (Jer. 15,19ff).

Nye vansker møter Jeremia. Falske profeter støtter folks tro på at de som var bortførte til Babel snart skulle få komme tilbake. Jeremia motarbeider både den falske optimismen og opprørstendensen. I landflyktigheten ser profeten en ny begynnelse for folket. I fangenskapet skal Guds frelsesplan føres videre. Men Jeremia blir faktisk sett på som en forræder. Han vil jo ikke være med på motstand mot babylonerne, men forkynner at folket skal bli undertrykt av dem og oppfordrer den vaklende kong Sidkia til å bøye seg for babylonerne. Fiendskapet mot profeten er sterkt, og han blir grepet og kastet i fengsel. Sidkia ønsker i all stillhet å beskytte Jeremia, men det er nære på at høvdingene får profeten avlivet. Jeremias liv synes å henge i en tynn tråd. Men babylonerne har alt beleiret Jerusalem, og Jeremia blir satt fri. Profeten velger å bli igjen Juda. Babylonerne innsetter en stattholder i landet, men etter bare en kort funksjonstid blir stattholderen myrdet, og jødene flykter til Egypt. De tar med seg Jeremia og Baruk enda profeten advarer mot å flykte. I Egypt virker også Jeremia og forkynner straffedom både over Egypt og over sitt eget folk, som hang ved sin avgudsdyrkelse. En legende sier at jødene til slutt steinet han.

Jesu sanne disipler kjennes på "korset" (sml. Matt. 10,17ff; 23,34; 24,9ff), mens falske disipler som blir omfavnet av en vantro verden, er i selskap med de falske profeter i gammel tid (sml. Luk. 6,26). Det er typisk for verden å forfølge Guds sanne sendebud og å like de falske profeter.

Det er ikke bare kristne som blir forfulgt. Andre kan være forfulgt for sin religion, sin politiske innstilling eller kanskje sin etnisitet. Ei gruppe blir definert som utenfor og blir utlevert til ringeakt, diskriminering og hat. Men det er kristne som er salige til tross for det vonde de blir utsatt for.

Salige og hellige. Ja, Bibelen kaller alle kristne for hellige. Det er visst liten frimodighet når det gjelder å bruke dette ordet. De som ikke sjølv er kristne, vil ofte være snare til å oppfatte kristne som skinnhellige. Og vi som bekjenner troen, synes lett at det

er for frimodig å kalle oss for de hellige. Men det er grunn til å minne om hvordan det har seg at Bibelen kaller de kristne for de hellige.

Det er jo for det første fordi en kristen er hellig i kraft av syndenes nådige forlatelse for Jesu skyld, for Jesu, Guds Sønnns blod renser fra all synd. For det andre innebærer betegnelsen hellig at en kristen er programforpliktet til et liv i helliggjørelse, det vil si et liv der vi er i kamp mot synden i oss og omkring oss. Uten denne kampen er troen død og maktesløs. Iblant må vi stille det helt grunnleggende spørsmålet om vi som kaller oss kristne, i det hele tatt lever i en sann tro, eller om vi bedrar oss sjølv. Apostelen skriver i 2Kor. 13: «Ransak dere selv om dere er i troen; prøv dere selv! Eller kjenner dere ikke dere selv at Kristus Jesus er i dere?» «Det er ikke trengsler og forfølgelse som fjerner Jesus fra menighetene, men menighetenes egen lunkenhet og synd», skriver Stig Magne Heitmann.²

Det livet som kjennetegner en kristen, blir skapt der Guds ord får trenge inn i et menneskehjerte og erobre det. Da blir det sorg over synden hos en sjølv og andre. Da blir det om å gjøre å eie syndenes forlatelse. Da blir det en trang til å stå der hvor Guds frigjørende krefter virker, og å ha den levende forventningen om at Gud skal forvandle den ødelagte verden til den nye verden hvor rettferdighet bor. Og da blir det en nød at mennesker omkring er på veg mot den evige fortapelsen.

En sann kristen bærer preg av sin tro. Guds eget hjertelag er plantet i hans indre slik at han representerer og illustrerer Gud i hans omsorg. Guds barn viser familielikheten med sin himmelske Far. Det er ikke en forutsetning for å ta imot Guds rike, men en følge av å ha gjort det. Og fordi en kristen kjemper i Guds kraft, har han enestående muligheter til å virkeliggjøre det Gud vil.

Troen skaper en saktmodig, en tålsom holdning. En kristen bøyer seg for Gud og vet at ingen motgang møter han uten at Gud har tillatt det, og han vet at alt tjener dem til gode som elsker Gud. Det er kanskje lett å si det for oss. For mennesker som blir undertrykt og lider trengsel og forfølgelse, kan det være en tilkjempet erkjennelse. Forfølgelsen er jo ikke ufarlig. Djevelen vil at Jesu disipler skal forkaste troen. Og det kan være at mennesker bukker under. Men la oss be for de forfulgte. De har også noe å lære oss. Hvordan skal vi stå imot verdsligheten og være Herrens tjenere i denne tid? Ja, hvor har vi vårt livs kilde?

---

² Derfor kan dere juble av glede, 2017², 103

De som sørger, skal bli trøstet. De saktmodige skal arve jorden. De som hungrer og tørster etter rettferdigheten, skal bli mett. De barmhjertige, som er preget av Guds eget sinnelag, skal sjølv finne barmhjertighet hos Gud. De rene av hjertet skal skue han og fryde seg i hans nærhet. De som stifter fred, skal kalles Guds barn.

Alle saligprisningene i Bergprekenen beskriver de samme mennesker som Guds folk. Og løftene handler om målet for gudsfolket når riket kommer fullendt i herlighet. Men nettopp i de to saligprisningene (den første og den åttende) der Jesus sier "himlenes rike er deres", så er tilsigelsen holdt i presens, i nåtidsform. «Salige er de fattige i ånden, for himlenes rike er deres.» «Salige er de som blir forfulgt for rettferdighets skyld, for himlenes rike er deres.» I de mellomliggende saligprisningene er det løfter i futurum, i framtidsform. Ennå er den stridende kirke på jord i jammerdalen, men den skal gå med blikket rettet mot målet.

Lønnen dere har i himmelen, er stor, sier Jesus. Ingenting kan oppveie det å være et Guds barn. Gled og fryd dere, sier Jesus til hele sitt folk. Det er et Alt nå. Guds rike er kommet nær. Og vi får eie det. Uavhengig av vår ytre situasjon. Og Jesu venner skal se framover mot at de løfter som ennå ikke er oppfylt, skal bli det. Og det skal de bli. Å, tenk når en gang!

Ragnar Andersen

pastor, ph.d.